

ידיעות הטומאה פרק שני שבועות

יח.

עין משפט
נר מצוה

ואי צעם הארץ. שהוא שוגג על שתיקה: **אלל שני יוסי חלב כהעלם אחד הוא.** שלא נודע לו צין זה לזה ואינו חייב אלא אחת אף זה לא נודע לו צין כניסה לפרישה שחטא שכאמרה לו נטמאתי אינו יודע שנתחייב על הכניסה כקצור אנוס אני עליה לא למד סמוך לוסתן (א) ואין זה אונס אלא שוגג וכיון דלא למד נמנע שלא ידע צין כניסה לפרישה שחטא והוא ליה צא על נדה שמי צעילות כהעלם אחד: **אלל צעלל סמוך לווססה.** זה אנוס על הכניסה הוא שלא היה לו לעלות בדעתו: **ואי כהעלם חכם ולא הוא לא מתייבץ.** להכניסה אנוס ואפרישה מויד: **ואי צעם הארץ הוא דמתייבץ אפרישה.** דאומר מותר אצל הכניסה אנוס: **וכתלמיד חכם לו.** כלומר יודע ששקרא מזההין לפרוש מנשתייהן סמוך לווסתן כדלמך לקמן מזההתם את בני ישראל מטומאתם ואין יודע שהמשמש עם הטהורה והאמרה נטמאתי לרין לפרוש בצצר ממד זה ליה שוגג על שתיקה הכניסה דקצור יכולני לצעול ואפרישה אומר מותר ושני יוסי חלב כהעלם אחד לא הוא שהרי תלמיד חכם הוא לו שלא היה לו לצעול סמוך לווסתן ואין זה אונס אלא שוגג כקצור יכולני לצעול קודם וכי אמרה לו נטמאתי ידע שחטא הכניסה והוא ליה ידיעה צין כניסה לפרישה. וא"ת מויד הוא צעלילת סמוך לווסתן אף זו קשה שאין כרת וחייב חטאת על סמוך לווסתן עד שנטמא וצעלילת הטמאה שוגג הוא כקצור יכולני לצעול: **נמצא על שנו.** דס על המפה שקנת זה אחר תשמיש: **טמאים.** שניהם טומאת שבעה נדה ושמוס נדה דודאי ראתה דס קודם צעילה או שבעת צעילות תשמיש: **והייצין.** שניהם צקרבן: **שלא כסמוך לווססה.** דלכניסה ליה אנוס ואפרישה הוא דמתייבץ ליה כגון שאמרה לו נטמאתי פירש צקרבן: **למן פירך הא נמצא קמני:** פרישה למה לי. לרבי סקידר את המשנה לאשמועינן: **הא תנא ליה.** הך מתני' דשבעות: **איידי דצעי למיטני נמצא על שלה.** שחולק שם (ב) צין קמנה מיד לקנחה לאחר שעה שצקנחה מיד ומן דליכא למימר לאחר צקרבן וכלאחר ראתה קמני פטורין מן צקרבן: **כשר הכי צקינות שאחר תשמיש קאמר:** **אלל רבא.** לרב אדא: **זייס מאי דקאמר לך.** רבינא רבך דלא כפרישה מניית לאוקמה: **אמר ליה הכי מליית לאוקמה ככניסה דמני עלה דהיא נמצא על שלו וזו היא מנחת עשה שזכרה: **ואם אימתא.** דכניסה איירי מנחת עשה: **אלל אי טיני חסר וטני הכי (ג).** אם אתה שונה הצרייתא תקן אותה בשלשן חסורי מחסרה ומני הכי וזו היא מנחת לא תעשה שזכרה היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד זו ומן דעשה שזכרה כל זה ריך להוסיף על משנתך: **נועץ צפרניו.** כלומר יעמיד עזמו בלא דישה עד שימות האבר: **וטוביה.** ואשריו כלומר זו היא הטובה לו: **ואם אומרם.** מתני' דקמני פירש מיד דמשמע הא פירש בצצר מת פטור משעמם מינה שהמשמש מניח פטור: **מאי טעמא פטור:** משום דאנוס הוא. דאין לו עוד מה לעשות: **כי פירש מיד נמי ליפטרי.** הואיל (א) ואין חלוק פטור לצצר מת ומשמש צקושי: **מצינו ארוכה וקלרה.** חילוק צין קלרה וארוכה שאם האריך ושהה פטור ואם פירש צקרה כלומר מיד להי (ב) חייב: ואין**

מה א מיי פ"ה מהל' בגמט הלכה: **מב ב מיי שם הל' ו:** **ג ג מיי שם הל' ו:** **ד ד ר מיי שם הל' ו:** **ה ה מיי פ"ד מהל' ליטורי:** **ו ו מהל' יא סגמ לאון:** **ז ז עשין רגמ טועיף יד:** **ח ח מיי שם פ"ה הל' יא:** **ט ט לאון כ טור אה"ע קי:**

רבינו חננאל (המשך)
ברקובין. פי"א איש ששימש עם אשתו נתקנה הוא בסמרטוט והיא נתקנה בסמרטוט אחר והן נקראים עדים ואם נמצא דם על העד שלו ודאי עם נדה שימש. והן טמאין וחיובין קרבן כי בשגגה באת לידו. ואמרין מאי לאו בסמוך לווסתן ואכניסה דאי לא בסמוך לווסתן אמאי חייב אנוס הוא אלא לאו בסמוך לווסתן ואכניסה. ואתי למידיה האי דקדוקא דרבא ולאוקמא אפרישה ושלא בשעת ווסתה. ולא מתוקמא אפרישה מדקמני נמצא ונמצא השתא משמע. ואי אפרישה הוא וריא להו ידיעה מקמי הכי בעידנא דתשמיש. (ורח"ל) אי הכי עשה ולא תעשה הוא. והאי דקמני זו היא מצות עשה שבגדה שחיובין עליה זו היא מצות עשה לא תעשה הנה ליה למיטנא (א) פי עשה דחוקיה דאמר ותתי נדתה עליו נדתה תא עליו. מיכן אחרת לעולם משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי שלא יפירש. לא תעשה שנאמר ואל אישה בגדת טומאתה לא תקרב וגו' אמר רב פפא האי לא תקרב לא תפירש נמי הוא דכתיב האומרים קרב אליך אל תגש כי כי קושרתך פי' הרגישה שנטמאת והודיעה אותך לא תקרב עצמן אליך מיד ותגלה ערותה אלא נערן צפרניך בקרקע עד שימות האבר ויסור קשריו ואח"כ תפירש. ואמר ליה תני במתניתין וזו היא מצות לא תעשה וועשה שבגדה שחיובים עליה. היה משמש עם הטהורה ואמר לו נטמאתי כי. אמר רבא אתה אומרת משמש מת בעריות פטור. פי' אם ישמש אדם באבר מת כלומר בלא קשריו בעריות פטור דאין מפישתו כשהוא אבר מת מן הנדה. אביי ליעולם משמש מת בעריות חייב. והכא היינו טעמא דפטור משום דאנוס הוא. ואמאי כי פירש מיד חייב יהיה ליה למפירש בהנאה מועטת ופירש בהנאה מרובה. אמר ליה רבא בר בון תן אי הכי מצאונו ארוכה וקצרה בגדה

אי בעם הארץ אידי ואידי חלב בהעלם אחד הוא. משמע הכל דלע"פ שגודע לו צינתיים שצא על הנדה כיון שלא נודע לו שנתחייב חטאת שצבור להיות אנוס חשבינן ליה כהעלם אחד וכן פירש צקונטרס וא"ת דלמך צפ' כלל גדול (שם דף ע"א. וס) צעי מיניה ר' ירמיה מר' יצחק קצר

וטמן כחאי בגורת בשגגת שרת וזון מלאכה וחזר וקצר כחאי בגורת בזון שבת ושגגת מלאכה מהו שילטרפו אל' חלוקים הן לחטאות ולא מילטרפי פירוש שאם היה בכל פעם כגורגרת היה חייב שמי חטאות אע"פ שלא היה ידיעה ליטור ליטור ויהי (הס) דלינו חייב אלא אחת לא נמי ההם חשבי ליה ידיעה כיון שגודע לו כל מה שהיה ספק צלומה שעה:

לעולם אימא ר' שאלא בסמוך לווסתה ואפרישה. והוא הדין דה"מ למימר צקמון לווסתה ואפרישה: **ורא נמצא קמני.** תימה דעדיפא מיניה הוה מני למיפך מהל' דקמני סיפא נמצא על שלה טמאים מספק ופטורין מן הקרבן ואמאי פטור: **כיון דלמרה נטמאתי:**

המשמש מת בעריות פטור. והא דמתן צפרק צ' נדה (דף ט"ז.) נמצא על שלה כשיעור וסתה חייבין צקרבן ומפירש צמרלא משל לשמש ועד זה נכנס זה יואל וצריך לאוקמה דפירש צקישו דאי צפירש מת אין זה שיעור וסתה:

דאי ס"ד חייב בו. כל מה שמקדק רבא מן המשנה יכול לנקדק מן הפסוק דנפקא לן צשמעת' אהרה למשמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי מדכתיב ואל אשה בגדת טומאתה לא תקרב לך תעשה היא אמר ליה אי תנייתא חסר ותני הכי זו היא מצות לא תעשה שבגדה שחיובין עליה היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב זו היא מצות עשה שבגדה כו' אמר מר פירש

מיד חייב עביד אמר רב הונא משמיה (א) דרבא ינועץ עשר צפרניו בקרקע עד שימות (ב) וטוביה אמר רבא זאת אומרת (ג) המשמש מת בעריות פטור דאי סלקא דעתך חייב הכא מאי טעמא משום דאנוס הוא אי אנוס הוא כי פירש מיד נמי ניפטור אנוס הוא אמר ליה אביי לעולם אימא לך המשמש מת בעריות חייב והכא מאי טעמא פטור משום דאנוס הוא והא דאמרת כי פירש מיד אמאי חייב שהיה לו לפרוש בהנאה מועטת ופירש בהנאה מרובה אמר ליה רבה בר חנן לאביי אם כן מצינו ארוכה וקצרה בגדה ואין

דחיינו הנאה מועטת פטור דלא נטעי למימר משמש מת בעריות פטור מדשצקינן להאי ליטנא דמתן גצי מקדש ומשני דלהכי שצקינן משום דלא מיתני שפיר כיון דארוכה דהתם קלרה דהכא וכי תימא דליתני איפכא צקרה חייב צארוכה פטור כיון דלא מני למימני כי התם שצקינן לההוא ליטנא לגמרי ועוד שאם כן לא היה שונה טעם הפטור והחיוצ דלדרכה ארוכה משמש טפי חיוצ וקלרה פטור: **אלמלא**

(א) ואפרישה מויד ואי כלי"ר שר"ל (ג) [על ד: (א) נדה יד.] [כריתות יד:] (ד) בדפויי הנה אמת. (ס) [ג'ל דרב], (ו) גרסת הערוך וטיב ופי' שם האבר ק. (ז) ימות ה: [סנהדרין ה:] (ח) [גדה יד:] (ט) צדפרי' הגרס' משמש, צפי"ל: (י) הו' (כ) [ד ע:].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חלב וכו' לוסמן כדאמר לקמן מזההתם ואין: (ב) ר"ה א"ל כי הכי וריא בו אל אה: (ג) ר"ה כי וכו' הואיל דבעלמא אין חלוק:

מוסף רש"י

נמצא על שלו. כנסת נדה צפרק כל הדי (ד) כדן צנות ישראל משמעות בשני עדים. שני מדיני לקח אחד לו ואחד לה. נמצא על שלו ודאי שבעת תשמיש היה ובעל נדה שגוג הוא וחיובים שתי מנאות (כריתות יד:) ואפילו נמצא וזמן ששהה לאחר צעילה וזמן ארון קודם קיום ציודו שהיה דס שבעת תשמיש (נדה יד.) טמאין. שניהם טומאת שבעה נדה ובעל נדה כדכתיב ויקרא (טו) ותכי נדה עליו (טו.)

רבינו חננאל

ואי עם הארץ הכנסה ופרישה בהעלם אחד ולאובל שני יוסי חלב בהעלם אחד דמי. וייתא לן דאנוס חייב אלא אחד. ואמרין אף בשלא סמוך לווסתה. ובמאן אמרו הני דחייב שתיים אי ת"ח אפילו אחת אינו חייב. מאי טעמא אכניסה אנוס הוא וקרימא לן דכל אנוס פטור הוא דמאי הוה ליה למיעבד וכי לא ישמש שטחו ליעולם הלכך פטור הוא. אפרישה מויד הוא. ומויד לאו בר קרבן הוא ואי עם הארץ אפרישה מחייב אכניסה פטור דאנוס הוא. והדר רבא ופירק בסמוך לווסתה ובת"ח ידיע דצריך למיפירש מאשתו סמוך לווסתה. ואינו ת"ח ידיע כי הפורש חייב שיצאתו הנייה לו בכיאתו. אכניסה מחייב דהוה ליה למיפירש ענת סמוך לווסתה כי כדאמרן. אפרישה נמי מחייב דהא לא ידע שהפרישה מיד אסורה ובשתייהן שוגג הוא לפיכך חייב שתיים: אמר רבא שתייהן שינוי חיובן כמשנתן. פרישה דמתן ופירש מיד חייב כו'. כניסה דמתן במסכת נדה פ"ב נמצא על שלו טמאין וחיובין

(א) ע"י רש"י.א.